

การพัฒนาความท้าทายนักศึกษาครูพลศึกษาตามทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 Developing Challenges for Physical Education Student Teachers Based on 21st Century Skills and Competencies

ณัฏฐกร คงชีวกุล^{1*} จารุวัฒน์ สองเมือง¹ อภิรักษ์ โต๊ะตาหยง¹ นพดล นิมสุวรรณ²

Chatsakorn Kongcheewasakul^{1*}, Jaruwat Songmuang¹, Aphirak Totahtayong¹, Nopadol Nimsuwan²

(Received: July 31, 2025; Revised: August 24, 2025; Accepted: October 16, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความท้าทายในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาที่มีทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา 2) ศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ตามทักษะและสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน ความรู้ทางวิชาการ การเป็นโค้ชกีฬา การใช้เทคโนโลยี การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ การบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น การขาดแคลนทรัพยากร อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ และความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคมที่รวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผลการศึกษาด้านสมรรถนะของนักศึกษา พบว่า จำเป็นต้องมีการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน ความรู้ทางวิชาการ การเป็นโค้ชกีฬา การใช้เทคโนโลยี การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ การบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ การประเมินผล และทักษะบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อรองรับการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล และ 3) แนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษานั้นเน้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน ความรู้ทางวิชาการ การเป็นโค้ชกีฬา การใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ การบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ทันสมัย การสอนเชิงปฏิบัติการ และการสร้างความร่วมมือกับภาคีภายนอก เช่น โรงเรียน ชุมชน และองค์กรกีฬา เพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะ

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

¹Faculty of Education, Fatoni University

²คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

*Corresponding author. E-mail: chatsakorn.k@yru.ac.th

ที่สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 การวิจัยนี้มีความสำคัญต่อการวางแผนและพัฒนาการผลิตครูพลศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาและสังคมในอนาคต

คำสำคัญ: ความท้าทาย การพัฒนาครูพลศึกษา ทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21

Abstract

This study on the challenges in producing physical education student teachers with 21st-century skills and competencies aimed to: 1) examine the problems and obstacles in producing physical education student teachers, 2) investigate the competencies of physical education student teachers in the 21st century, and 3) explore the guidelines for developing physical education student teachers based on effective skills and competencies. Content analysis was employed to collect and analyze data from relevant academic sources.

The results of the study revealed that: 1) The main problems and obstacles in producing physical education student teachers include learning management, teaching, academic knowledge, sports coaching, technology use, teamwork, creativity, integration of local identity, shortage of resources, insufficient teaching equipment, and the changes in technology and society, all of which affect effective teaching and learning. 2) The study of competencies showed that student teachers need to develop learning management, teaching, academic knowledge, sports coaching, technology use, teamwork, creativity, integration of local identity, technology skills, learning design skills, assessment, and classroom management skills to meet the demands of teaching in the digital age. 3) The guidelines for development emphasize improving learning management, teaching, academic knowledge, sports coaching, technology use, creativity, integration of modern local identities, practical teaching, and building partnerships with external partners such as schools, communities, and sports organizations, in order to strengthen skills and competencies relevant to the 21st century. This research is crucial for planning and developing the preparation of quality physical education teachers to support future educational and social development.

Keywords: Challenges, Physical Education Teacher Development, 21st Century Skills and Competencies

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยี ดิจิทัล และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ระบบการศึกษาทั่วโลกต้องปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อเตรียมพลเมืองให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับยุคสมัย (Office of the Secretariat of the Education Council, 2017; Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), 2018) หนึ่งในภารกิจหลักของการศึกษาในยุคนี้คือ การพัฒนาครูผู้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทักษะ และตอบโจทย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูพลศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย (Office of the National Economic and Social Development Board, 2018) กระบวนการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาในปัจจุบันจึงเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน ทั้งในเชิงบริบทของผู้เรียน เชิงนโยบาย และระบบฝึกอบรมครู ตัวอย่างเช่น บริบทที่เปลี่ยนแปลง ครูพลศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัย เน้นการผสมผสานเทคโนโลยีที่สร้างแรงจูงใจ เช่น การใช้แอปบันทึกผลการออกกำลังกาย วิดีโอวิเคราะห์ท่าทาง และเกมที่เคลื่อนไหว รวมทั้งใช้แนวทาง SDT และการสนับสนุนความเป็นอิสระเพื่อกระตุ้นความสนใจภายในของนักเรียน (Ibragimova et al., 2025) ซึ่งนักเรียนในยุคปัจจุบันมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีมากกว่าการเคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้ครูพลศึกษาต้องพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและสร้างแรงจูงใจใหม่ ๆ ขณะเดียวกันปัญหาด้านสุขภาพของเด็กไทย อาทิ ภาวะน้ำหนักเกิน การขาดกิจกรรมทางกาย และความเครียดสะสมก็ล้วนเป็นภารกิจที่ครูพลศึกษาต้องมีความรู้ ทักษะ และเจตคติในการเผชิญอย่างเหมาะสม (American Sport Education Program [ASEP], 2020)

จากมุมมองเชิงระบบ พบว่าหลายสถาบันการศึกษายังขาดทรัพยากรพื้นฐานสำหรับการสอนพลศึกษา เช่น สนามกีฬา อุปกรณ์ และงบประมาณสนับสนุน ส่งผลกระทบต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการพัฒนาทักษะของนักศึกษาครู (LaVoi et al, 2021) นอกจากนี้ภาพลักษณ์ของวิชาชีพครูพลศึกษาในบางบริบทยังครูพลศึกษาหลายท่านมีระดับแรงจูงใจในการสอนที่ไม่สูง และขาดทักษะการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ภาพลักษณ์และความน่าสนใจของวิชาชีพถูกลดค่าไป (Tulyakul & Khun inkeeree, 2019) ทั้งนี้ แนวโน้มความต้องการครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ได้รับการนิยามอย่างชัดเจนในรายงานของหลายประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ โดย Department for Education (DfE, 2023) ได้กำหนดคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์ว่า ต้องมีความรู้ในด้านพลศึกษา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การประเมินผล ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การใช้เทคโนโลยี และการสร้างแรงบันดาลใจ ขณะที่มาตรฐานการศึกษาวิชาพลศึกษาของประเทศฟินแลนด์ ได้เน้นความสำคัญของ

5 สมรรถนะหลัก ได้แก่ ความรู้ ทักษะการสอน ทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และความเป็นมืออาชีพ (Finnish National Board of Education [FNBE], 2022)

ในประเทศไทย สมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ถูกกำหนดให้มียุทธศาสตร์ประกอบที่หลากหลาย ครอบคลุมด้านการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน ด้านความรู้ (เช่น ความรู้ด้านพัฒนาการของเด็ก หลักการสอนพลศึกษา) ทักษะ (เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา) เจตคติ (ความมุ่งมั่น ยึดหยุ่น มีจรรยาบรรณวิชาชีพ) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (เช่น ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ) (ฐรี ธีรศักดิ์วานิช และนนทนันต์ เผ่าฐรี, 2567; Office of Academic and Educational Standards, 2021)

ซึ่งจากการรายงาน ASEP (2021) ชี้ให้เห็นว่า ความท้าทายในการผลิตครูพลศึกษาไม่ได้จำกัดเพียงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน หลักสูตรหรือวิธีสอน แต่รวมถึงการปรับปรุงระบบฝึกสอน การประเมินผล และการสร้างความร่วมมือกับภาคีภายนอก อาทิ โรงเรียน ชุมชน หรือองค์กรกีฬา เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงให้กับนักศึกษา ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องดำเนินการภายใต้กลยุทธ์ที่เป็นระบบและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจความท้าทายในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นประเด็นที่มีความสำคัญเชิงนโยบายและปฏิบัติ โดยเกี่ยวข้องกับทั้งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน เนื้อหาหลักสูตร การเสริมสร้างสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงวิชาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์และแนวทางจากบริบทสากล เพื่อเป็นแนวทางการยกระดับคุณภาพการผลิตครูพลศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ตามทักษะและสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

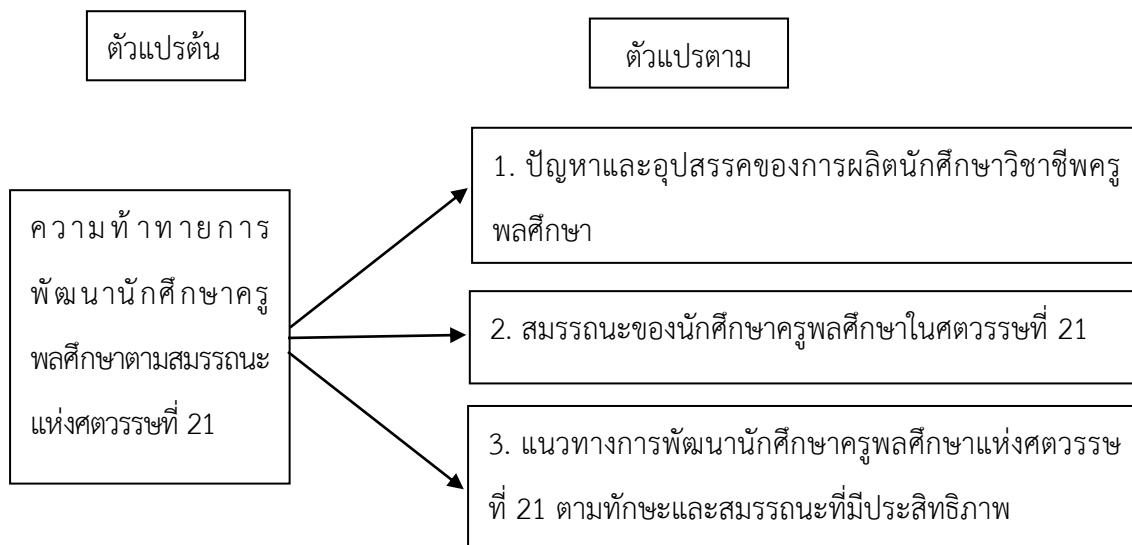
บทความนี้ได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะและสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบความท้าทายหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การขาดแคลนทรัพยากรทางการเงิน บุคลากร และอุปกรณ์ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน 2) การเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้น

ทักษะหลากหลายมากกว่าทักษะทางกาย 3) การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาบางส่วนที่ขาดทักษะพื้นฐาน และความรู้ทางวิชาพลศึกษา และ 4) ความร่วมมือที่ยังไม่เพียงพอกับภาคภายนอก เช่น โรงเรียน ชุมชน และองค์กรกีฬา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง บทความนี้หวังว่าจะเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาให้มีทักษะและสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต

กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษาทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความท้าทายในการผลิตครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบ 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การขาดแคลนทรัพยากร เช่น งบประมาณ อุปกรณ์ และบุคลากร ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 2) การเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นทักษะหลากหลาย เช่น การคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี และการสื่อสาร แทนการเน้นเฉพาะทักษะทางกาย 3) การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาที่ยังขาดทักษะพื้นฐานในด้านการสอน การประเมิน และความรู้ทางพลศึกษา และ 4) ความร่วมมือกับภาคภายนอก เช่น โรงเรียน ชุมชน และองค์กรกีฬา ซึ่งหากขาดความร่วมมือจะจำกัดโอกาสฝึกปฏิบัติจริงของนักศึกษา ซึ่งจากการวิเคราะห์แนวคิดของ (FNBE, 2022 ; ASEP, 2021 ; DfE, 2021) และการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะหลัก ได้แก่ ทักษะวิชาชีพ บุคลิกภาพ และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นพื้นฐานของครูพลศึกษายุคดิจิทัล และ (Martín-Rodríguez et al., 2025) ชี้ว่า ครูควรมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และประเมินผลในสภาพแวดล้อมเสมือนจริง โดยใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่วน Damanik and Widodo (2024) เน้นความคิดสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่น และการทำงานเป็นทีมเป็นหัวใจของบุคลิกภาพครูยุคใหม่ ขณะที่ Ha and Fan (2025) ยืนยันว่าทักษะดิจิทัลคือปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการสอน ครูพลศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งสามด้านเพื่อเป็นผู้นำการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมในอนาคตจากการศึกษา สรุปพบว่า ความท้าทายในการผลิตครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การขาดแคลนทรัพยากร การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมของนักศึกษา และการขาดความร่วมมือกับภาคภายนอก ซึ่งส่งผลต่อโอกาสฝึกปฏิบัติและการพัฒนาทักษะของนักศึกษา โดยองค์ประกอบของทักษะและสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ทักษะด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และเทคโนโลยี ทั้งนี้การพัฒนาครูพลศึกษายุคใหม่ควรบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเพื่อรองรับบริบทการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงสมรรถนะอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 โดยมีกรอบคิด ในการศึกษา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การดำเนินการศึกษาเรื่อง ความท้าทายในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาที่มีทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน จำนวน 6 คน ผู้บริหารหลักสูตร จำนวน 6 คน และนักศึกษาครูพลศึกษา จำนวน 6 คน ณ สถานศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ ปีการศึกษา 2567 เพื่อรวบรวมมุมมองอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนา โดยอิงแนวคิดของ Patton (2002) ที่เสนอว่าการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพช่วยให้ผู้วิจัยเข้าถึงความหมายจากประสบการณ์ตรงของผู้ให้ข้อมูล นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ตามแนวทางของ Elo and Kyngäs (2008) ที่เน้นการจัดหมวดหมู่และตีความข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูพลศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่ามีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตามแนวทางของ Elo and Kyngäs (2008) ซึ่งเน้นการจัดหมวดหมู่และตีความอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา โดยเชื่อมโยงกับความท้าทายในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21

ผลการวิเคราะห์พบว่า การผลิตครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 เผชิญปัญหาและอุปสรรคทั้งด้านนโยบาย สถาบัน และผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะและสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และวิชาชีพอนาคต (DfE, 2021; FNBE, 2022; ASEP, 2021) ปัญหาหลักแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ นโยบายและการสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร บุคลากร สถานะวิชาชีพ และภาพลักษณ์ วิชาชีพ ขณะที่ทักษะจำเป็นประกอบด้วย ทักษะวิชาชีพ บุคลิกภาพ เทคโนโลยี และทักษะสังคม เช่น การส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนาตนเอง ข้อมูลนี้สะท้อนแนวทางพัฒนาครูพลศึกษาเพื่อยกระดับสมรรถนะสู่ศักยภาพแห่งศตวรรษที่ 21

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ที่เน้นการจัดหมวดหมู่และตีความข้อมูลอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา

หมวดหมู่หลัก (Main Category)	หมวดหมู่ย่อย (Sub Category)	การตีความเชิงเนื้อหา (Interpretation)
1. ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบายและการสนับสนุน	1.1 นโยบายยังไม่ชัดเจน 1.2 งบประมาณไม่เพียงพอ 1.3 ขาดกลไกติดตามและประเมินผล	ระบบสนับสนุนและนโยบายยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21
2. ปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	2.1 หลักสูตรล้าสมัย 2.2 เน้นทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ 2.3 ขาดการบูรณาการเทคโนโลยี	การเรียนการสอนยังไม่ตอบโจทย์โลกยุคใหม่ ต้องปรับหลักสูตรและเน้นทักษะจริง
3. ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร	3.1 บุคลากรขาดทักษะ 3.2 สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาสูง 3.3 ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	บุคลากรขาดความพร้อมทั้งด้านจำนวนและคุณภาพ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
4. ปัญหาและอุปสรรคด้านสถานะและความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.1 สถานะวิชาชีพยังต่ำ 4.2 เงินเดือนไม่จูงใจ 4.3 ขาดโอกาสพัฒนาตนเอง	ขาดแรงจูงใจในการเข้าสู่วิชาชีพ ส่งผลให้ขาดแคลนครูที่มีคุณภาพในระยะยาว

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ที่เน้นการจัดหมวดหมู่และตีความข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา (ต่อ)

หมวดหมู่หลัก (Main Category)	หมวดหมู่ย่อย (Sub Category)	การตีความเชิงเนื้อหา (Interpretation)
5. ปัญหาและอุปสรรคด้าน ภาพลักษณ์ของ วิชาชีพครู พลศึกษา	5.1 ภาพลักษณ์ไม่ดีในสังคม 5.2 มองว่าไม่ทำทนาย 5.3 ขาดการยอมรับ	ภาพลักษณ์วิชาชีพส่งผลต่อแรงจูงใจและการรับรู้ ของสังคมต่อบทบาทครูพลศึกษา

จากตารางสรุปการวิเคราะห์ ที่เน้นการจัดหมวดหมู่ (Categorization) และการตีความข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา เรื่อง ความท้าทายในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาที่มีทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 พบว่าความท้าทายในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 มิได้เกิดจากปัจจัยเฉพาะด้านเดียว แต่เป็นผลจากความซับซ้อนของหลายมิติ ทั้งระบบหลักสูตร การเรียนการสอน ทรัพยากร การบริหารจัดการ และบริบทภายนอก ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาแนวทางการผลิตครูยุคใหม่จึงจำเป็นต้องดำเนินการแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อวัตถุประสงค์สมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษากับความท้าทายในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นความท้าทายในการผลิตครูที่มีทักษะและสมรรถนะตอบโจทย์ยุคใหม่ ซึ่งไม่ใช่แค่ความรู้ในศาสตร์พลศึกษาเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี สุขภาพ การศึกษา สังคม รวมถึงทักษะชีวิต เจตคติ คุณลักษณะส่วนบุคคล และภาวะผู้นำเชิงวิชาชีพ โดยใช้การวิเคราะห์แบบนิรนัยตามแนวทางของ Elo and Kyngäs (2008) ซึ่งอาศัยหมวดหมู่จากเอกสารมาตรฐานวิชาชีพและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (ภู่ ธีรกรวิภาณิช และนนทนันต์ เผ่าภู่, 2567; FNBE, 2022; DfE, 2023; OAES, 2021) และ ASEP (2021) ผลการวิเคราะห์สรุปสมรรถนะหลักของนักศึกษาครูพลศึกษาเป็น 5 ด้าน คือ 1. ความรู้ (Knowledge competency) ครอบคลุมพลศึกษา สุขภาพ พัฒนาการเด็ก การสอน และบริบทสังคม-วัฒนธรรม 2. ทักษะ (Skills competency) เช่น การสอน

การประเมินผล การใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการทำงานเป็นทีม 3. เจตคติ (Attitude competency) ได้แก่ ความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบ และความเป็นมืออาชีพ 4. คุณลักษณะ (Character competency) เช่น ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ และจริยธรรม 5. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Lifelong learning & leadership) รวมถึงการเป็นผู้นำที่ส่งเสริมสุขภาพและแรงบันดาลใจ พร้อมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการใช้กรอบนี้ช่วยจัดระบบข้อมูลและตีความสมรรถนะอย่างชัดเจน เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา นักศึกษาครูพลศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทยุคใหม่และการวางนโยบายเพื่อการผลิตครูพลศึกษาที่มีคุณภาพ ในอนาคต

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ที่เน้นการจัดหมวดหมู่และตีความข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษา เรื่อง ความท้าทายในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาที่มีทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21

หมวดหมู่หลัก (Main Category)	หมวดหมู่ย่อย (Sub Category)	การตีความเชิงเนื้อหา (Interpretation)
1. สมรรถนะด้าน ความรู้	1.1 ความรู้ด้านพลศึกษา กีฬา สุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี	นักศึกษาครูพลศึกษาควรมีความรู้ลึกใน วิชาชีพและบริบทของผู้เรียน เพื่อออกแบบ การสอนให้เหมาะสมกับความหลากหลาย ทางกาย จิต และสังคมในศตวรรษที่ 21
	1.2 ความรู้ด้านพัฒนาการของเด็ก	
	1.3 แนวทางปฏิบัติในการสอนพลศึกษา	
	1.4 ปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในเด็ก	
	1.5 ประเด็นทางสังคม/วัฒนธรรม	
2. สมรรถนะด้าน ทักษะ	2.1 ทักษะการสอน	ทักษะหลากหลายตอบโจทย์บทบาทใหม่ ของครูพลศึกษา ต้องสามารถสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยี และจูงใจ นักเรียนให้รักการออกกำลังกาย
	2.2 การออกแบบกิจกรรมที่มีส่วนร่วม	
	2.3 การประเมินผล	
	2.4 การสื่อสาร	
	2.5 การทำงานเป็นทีม	
	2.6 การใช้เทคโนโลยี	
	2.7 การคิดวิเคราะห์	
	2.8 การแก้ปัญหา	
	2.9 การสร้างแรงบันดาลใจ	

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ที่เน้นการจัดหมวดหมู่และตีความข้อมูลอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษา เรื่อง ความท้าทายในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาที่มีทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

หมวดหมู่หลัก (Main Category)	หมวดหมู่ย่อย (Sub Category)	การตีความเชิงเนื้อหา (Interpretation)
3. สมรรถนะด้าน เจตคติ	3.1 ความมุ่งมั่น	เจตคติที่ดีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ
	3.2 ความอดทน	ครู และสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและผู้อื่น
	3.3 ความคิดริเริ่ม	ในห้องเรียน
	3.4 ความยืดหยุ่น	
	3.5 ความรับผิดชอบ	
	3.6 ความเป็นมืออาชีพ	
4. สมรรถนะด้าน คุณลักษณะส่วนบุคคล	4.1 ความร่าเริงและมีพลังบวก	คุณลักษณะที่ดีจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ และ
	ภาวะผู้นำ	เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ทั้งในด้านจิตใจ
	4.3 ความรับผิดชอบ	และพฤติกรรม
	4.4 ความอดทน	
	4.5 ความเป็นมืออาชีพ	
5. สมรรถนะด้าน บุคลิกภาพ	5.1 ทำที่มั่นใจและมีชีวิตชีวา	บุคลิกภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้าง
	5.2 การแสดงออกทางบวก	บรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย น่าสนใจ และมี
	5.3 ภาษากายเหมาะสม	ส่วนร่วม
	5.4 การแสดงออกถึงความเป็นผู้นำ	

จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตามแนวทางของ Elo and Kyngäs (2008) เพื่อศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าสมรรถนะหลักแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และบุคลิกภาพ โดยด้านความรู้เน้นความเข้าใจในเนื้อหาพลศึกษา กีฬา สุขภาพ และบริบททางสังคม ส่วนทักษะครอบคลุมการสอน การใช้เทคโนโลยี การประเมินผล และการคิดวิเคราะห์ ด้านเจตคติมุ่งพัฒนาคุณลักษณะภายใน เช่น ความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบ ด้านคุณลักษณะและบุคลิกภาพเน้นการเป็นแบบอย่างที่ดี มีภาวะผู้นำ และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน สมรรถนะเหล่านี้สะท้อนความต้องการของครูยุคใหม่ที่ต้องพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในเทคโนโลยีและสังคม จึงจำเป็นต้องพัฒนาอย่างครบวงจรและได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพื่อให้การผลิตครูมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ตามทักษะและสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษากับความท้าทายในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 พบว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม และระบบสุขภาพ ทำให้บทบาทของครูพลศึกษาต้องเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านตามเป้าหมายการศึกษายุคใหม่ (Elo & Kyngäs, 2008) แนวทางการพัฒนาจึงต้องเน้นสมรรถนะรอบด้านที่ตอบโจทย์บริบทการศึกษาและวิชาชีพในอนาคต เช่น การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active learning), การบูรณาการเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะความคิดขั้นสูง และการสร้างจิตสำนึกวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน (DfE, 2023; FNBE, 2022; ASEP, 2021; ภูมิธรงค์วานิช และนนทนันต์ เผ่าภูรี, 2567) จากงานวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารนโยบายระดับชาติ งานวิจัยและมาตรฐานวิชาชีพครูของหลายประเทศ เช่น ไทย ฟินแลนด์ อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา พบว่าการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาสามารถจำแนกเป็น 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านองค์ความรู้ เน้นความเข้าใจวิทยาศาสตร์ การกีฬา พลศึกษา และการเรียนรู้ฐานปัญหา 2) ด้านทักษะวิชาชีพ เช่น การฝึกสอนจริง การประเมินผล การใช้เทคโนโลยี และการออกแบบกิจกรรม 3) ด้านคุณลักษณะและเจตคติ เช่น ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และคุณธรรม 4) ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและนวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายเชื่อมโยงกับชุมชน (Office of Academic and Educational Standards, 2021; Tulyakul & Khun inkeeree, 2019) ซึ่งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหานี้ช่วยสร้างกรอบแนวทางพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ จิตวิญญาณความเป็นครู และการปรับตัวเข้าสู่โลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะนำไปสู่การออกแบบหลักสูตร ครู และการประเมินสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคตอย่างแท้จริง

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ตามทักษะและสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ

หมวดหมู่หลัก (Main Category)	หมวดหมู่ย่อย (Sub-category)	หน่วยข้อมูล (Meaning Unit)
บทบาทของครู พลศึกษาในศตวรรษ ที่ 21	- ส่งเสริมสุขภาพ ความเป็นอยู่ และการ	ครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21
	พัฒนาทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา	ต้องทำหน้าที่มากกว่าแค่การสอน
	- มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างแรงบันดาลใจ	กีฬา
	- สร้างนิสัยรักการออกกำลังกาย	

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษา แห่งศตวรรษที่ 21 ตามทักษะและสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ (ต่อ)

หมวดหมู่หลัก (Main Category)	หมวดหมู่ย่อย (Sub-category)	หน่วยข้อมูล (Meaning Unit)
ทักษะและสมรรถนะที่จำเป็น สำหรับครูพลศึกษา	- ทักษะการสอนและเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง - ทักษะการวัดผลและประเมินผล - ทักษะการจัดการชั้นเรียน - ทักษะการสื่อสารและใช้ เทคโนโลยี - ทักษะการวิจัย	ครูต้องมีทักษะที่หลากหลายเพื่อ ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง
แนวทางการพัฒนา	- คัดเลือกนักศึกษาครูที่มีศักยภาพ - พัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัย - ฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง - พัฒนาระบบวัดผล - ส่งเสริมกิจกรรมวิชาชีพ - พัฒนาตนเอง	การพัฒนาควรเป็นระบบและเน้น การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
ปัญหาและอุปสรรค	- ขาดแคลนอาจารย์คุณภาพ - ขาดแคลนอุปกรณ์ - หลักสูตรไม่ทันสมัย - ประเมินผลไม่มีประสิทธิภาพ - ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม	ระบบการผลิตครูยังมีข้อจำกัด ด้านทรัพยากรและบริบท
แนวทางการแก้ไข	- พัฒนาศักยภาพอาจารย์ - จัดหาอุปกรณ์ - ปรับปรุงหลักสูตร - พัฒนาระบบประเมิน - แก้ปัญหาเชิงโครงสร้างและสังคม	จำเป็นต้องมีนโยบายและการ สนับสนุนที่ชัดเจนจากทุก ภาคส่วน

สรุปเชิงวิเคราะห์เชิงเนื้อหาภายใต้วัตถุประสงค์ที่ 3 นี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างระบบการผลิตครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลหลากหลายทั้งในและต่างประเทศ ผ่านกระบวนการจัดหมวดหมู่ที่เป็นระบบ และตีความเชิงความหมายในบริบทของการศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า การพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาควรเน้นการยกระดับ บทบาทหน้าที่ของครูในยุคใหม่ ให้มีความหลากหลายทั้งด้านสุขภาพ การพัฒนาคุณลักษณะและการสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน ควบคู่กับการพัฒนาทักษะวิชาชีพแบบรอบด้าน เช่น การจัดการเรียนรู้ การสอน การประเมิน การใช้เทคโนโลยี และการคิดวิเคราะห์เชิงวิจัย ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบ ได้แก่ ความล้าหลังของการจัดการเรียนรู้ การสอน และหลักสูตร ข้อยกจำกัดทางทรัพยากร และบุคลากรที่ไม่เพียงพอ ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขด้วยแนวทางที่เป็นรูปธรรม เช่น การปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาอาจารย์ และการจัดหาอุปกรณ์อย่างเพียงพอ ทั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาครูพลศึกษามีสมรรถนะที่ครบถ้วน และสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาและอุปสรรคของการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ความท้าทายในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 มิได้เกิดจากปัจจัยเฉพาะด้านเดียว แต่เป็นผลจากความซับซ้อนของหลายมิติ ทั้งระบบหลักสูตร การเรียนการสอน ทรัพยากร การบริหารจัดการ และบริบทภายนอก ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาแนวทางการผลิตครูยุคใหม่จึงจำเป็นต้องดำเนินการแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต และสอดคล้องกับการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครูพลศึกษาเผชิญอุปสรรคทั้งเชิงระบบและเชิงปฏิบัติ เช่น ขาดแคลนบุคลากร งบประมาณ และอุปกรณ์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนและสมรรถนะนักศึกษา (LaVoi et al., 2021) ระบุว่า การขาดเวลา งบประมาณ อุปกรณ์ และการฝึกอบรมเป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดการเรียนรู้ด้านพลศึกษา (Commonwealth of Australia, 1992; Hardman, 2008; Wee et al., 2021) ขณะเดียวกัน การนำ “Active learning” มาใช้ยังพบปัญหาจากข้อจำกัดด้านเวลาและการฝึกสอนเชิงปฏิบัติ (Eickholt, 2018) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลและการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 (ณัฐฉา ฉิมมา, 2566)

2. สมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์สรุปสมรรถนะหลักของนักศึกษาครูพลศึกษาเป็น 5 ด้าน คือ 1. ความรู้ 2. ทักษะ 3. เจตคติ 4. คุณลักษณะ 5. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเป็นผู้นำที่ส่งเสริมสุขภาพและแรงบันดาลใจ พร้อมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการใช้กรอบนี้ช่วยจัดระบบข้อมูลและตีความสมรรถนะอย่างชัดเจน เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทยุคใหม่และการวางนโยบายเพื่อการผลิตครูพลศึกษาที่มีคุณภาพในอนาคต ทั้งนี้การศึกษาของนักศึกษาครูพลศึกษามีความต้องการของศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมี

สมรรถนะหลากหลายทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การคิดวิเคราะห์ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน และความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้ สมรรถนะด้านเจตคติ จิตวิญญาณของความเป็นครู และการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาครูพลศึกษาสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสุขภาพและการเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ, 2560) โดยคุณลักษณะที่โดดเด่นของครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามรายงานของ (ASEP, 2021) ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การจัดการตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

3. แนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ตามทักษะและสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาควรเน้นการยกระดับ บทบาทหน้าที่ของครูในยุคใหม่ ให้มีความหลากหลายทั้งด้านการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาสามารถจำแนกเป็น 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านองค์ความรู้ เน้นความเข้าใจวิทยาศาสตร์การกีฬา พลศึกษา และการเรียนรู้ฐานปัญหา 2) ด้านทักษะวิชาชีพ เช่น การฝึกสอนจริง การประเมินผล การใช้เทคโนโลยี และการออกแบบกิจกรรม 3) ด้านคุณลักษณะและเจตคติ เช่น ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ และคุณธรรม 4) ด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมในสังคมและนวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายเชื่อมโยงกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ (Office of Academic and Educational Standards, 2021; ulyakul & Khun inkeeree, 2019) ซึ่งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาช่วยสร้างกรอบแนวทางพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ จิตวิญญาณความเป็นครู และการปรับตัวเข้าสู่โลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะนำไปสู่การออกแบบหลักสูตรครู และการประเมินสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคตอย่างแท้จริง และแนวทางการพัฒนานักศึกษาครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอน หลักสูตรและระบบฝึกอบรมที่มีความยืดหยุ่น ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การพัฒนาเนื้อหาและวิธีการสอนควรเน้นการบูรณาการความรู้ด้านพลศึกษากับเทคโนโลยีดิจิทัล และออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายมีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ (Active learning) สะเต็มศึกษา (STEM Education) และการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) (Office of the Secretariat of the Education Council, 2017; ภูมิ ณรงค์วานิช และนนทนันต์ เผ่าภูมิ, 2567) และการนิเทศติดตามเชิงระบบที่ดำเนินการโดยอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยงอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง รวมถึงการประเมินผลที่สะท้อนศักยภาพของนักศึกษาทั้งในด้านความรู้ ทักษะการสอน และคุณลักษณะทางจิตวิญญาณที่สะท้อนความเป็นครูอย่างแท้จริง (ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2567) นอกจากนี้ การสนับสนุนให้นักศึกษาครู

มีโอกาสทำวิจัย ทดลองใช้สื่อหรือเทคนิคการสอนใหม่ ๆ และพัฒนาความเป็นมืออาชีพตลอดช่วงการเรียนรู้ก็ถือเป็นแนวทางสำคัญที่ควรผลักดันในระดับนโยบายและสถาบัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตนักศึกษาครูพลศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนรู การเรียนการสอน ความรู้ทางวิชาการ การเป็นโค้ชกีฬา การใช้เทคโนโลยี การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ การบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น การขาดแคลนทรัพยากรทั้งทางการเงิน อุปกรณ์ และบุคลากร หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี รวมถึงขาดความร่วมมือกับภาคภายนอก และภาพลักษณ์ของวิชาชีพที่ยังไม่ดึงดูดคนรุ่นใหม่ 2) สมรรถนะของนักศึกษาครูพลศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุมความรู้ทางวิชาการ ทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี การทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ การเป็นโค้ชกีฬา เจตคติ และคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 3) แนวทางพัฒนามุ่งเน้น การปรับปรุงหลักสูตร ฝึกประสบการณ์จริง เพิ่มการใช้เทคโนโลยี พัฒนาการประเมินผล และส่งเสริมความร่วมมือกับภาคภายนอก เพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการศึกษานี้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการผลิตครูพลศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับการสอนยุคใหม่
2. ควรจัดสรรทรัพยากรทั้งบุคลากรและอุปกรณ์อย่างเพียงพอ เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย
3. สนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพอาจารย์ผู้สอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครอบคลุมพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการผลิตครูพลศึกษาทั่วประเทศ
2. นำแนวทางพัฒนาสมรรถนะไปใช้จริงในกระบวนการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของนักศึกษาครูพลศึกษา
3. วิจัยและพัฒนาเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูพลศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลและการพัฒนา

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ. (2560). *มาตรฐานวิชาชีพครู 2560*. สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ. <https://www.ksp.or.th/ksp2018/wp-content/uploads>
- ภู่ ธีรศักดิ์วานิช และนนทนันต์ เผ่าภู่. (2567). การศึกษาสมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์. *Journal of MCU Ubon Review*, 9(2), 1967-1980. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mcjou/article/view/275345/185364>
- ณัฐวุฒิ ฉิมมา. (2566). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์]. https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/5836/3/NatthawutChimma.pdf?utm_source=chatgpt.com
- ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2567). *คู่มือการนิเทศฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ฉบับปี 2567)*. <https://anyflip.com/vvrha/kzku/basic>
- American Sport Education Program (ASEP). (2020). *Preparing physical education teachers for the 21st century: Challenges and recommendations*. Human Kinetics.
- American Sport Education Program (ASEP). (2021). *21st Century Skills and Challenges in Physical Education Teacher Education*. In N. LaVoi, T.
- American Sport Education Program (ASEP). (2021). *Preparing physical educators for the 21st century: A national agenda*.
- American Sport Education Program (ASEP). (2021). *Preparing 21st century physical education teachers: A standards-based approach*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Commonwealth of Australia. (1992). *Barriers to providing physical education and physical activity in schools: institutional constraints, budget limits, time allocations, lack of facilities and equipment* [PDF]. ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ910415.pdf>
- Damanik, D., & Widodo, P. (2024). *Exploring teaching creativity in transmitting digital literacy, grit, and instructional quality*. *Education Sciences*, 14(4), 384. <https://www.mdpi.com/2227-7102/14/4/384>
- Department for Education (DfE). (2020). *Initial teacher training: physical education*. <https://www.gov.uk/government/publications/initial-teacher-training-criteria>

- Department for Education (DfE). (2021). *The skills needed by initial teacher training (ITT) students in physical education (PE) in the 21st century*. https://www.gov.uk/government/publications/research-review-series-pe/research-review-series-pe?utm_source=chatgpt.com
- Department for Education (DfE). (2023). *Physical education curriculum and teacher development strategy*. <https://www.gov.uk/government/publications>
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107–115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>
- Finnish National Board of Education (FNBE). (2022). *National Curriculum for Physical Education*. Helsinki: Finnish National Agency for Education.
- Ha, S., & Fan, X. (2025). *Technology use among physical education teachers before, during, and after the COVID-19 pandemic: A connectivist approach*. ResearchGate. <https://www.researchgate.net/publication/385154274>
- Hardman, K. (2008). *The situation of physical education in schools: A global perspective*. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 19, 1–22.
- Ibragimova, E., Uraimov, S., Baitassov, Y., Yuldasheva, S., Kutlimuratova, D., & Litwinowa, M. (2025). Influence of digital technologies on students' physical activity and intrinsic motivation for physical activity: experience of using fitness apps. *Retos*, 67, 1162–1173. https://www.researchgate.net/publication/391559896_Digital_motivation_fitness_apps_and_student_physical_activity
- LaVoi, N. M., Baghurst, T., Woods, C., & Brown, P. (2021). Preparing physical education teacher candidates for the 21st century: Challenges and solutions. *Journal of Teaching in Physical Education*, 40(2), 185–196.
- Martin-Rodríguez, A., & Madrigal-Cerezo, R. (2025). Technology-Enhanced Pedagogy in Physical Education: Bridging Engagement, Learning, and Lifelong Activity. *Education Sciences*, 15(4), 409. <https://doi.org/10.3390/educsci15040409>
- Office of Academic and Educational Standards. (2021). *Guidelines on teacher competency development for 21st century education*. Ministry of Education.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2018). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017–2021)*. NESDB.

- Office of the Secretariat of the Education Council. (2017). *Education in Thailand 2017*. Ministry of Education.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. Author.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods (3rd ed.)*. Sage.
- Tulyakul, S., & Khun-inkeeree, H. (2019). *Classroom management strategies and motivation for teaching towards teaching effectiveness among physical education teachers in Southern Thailand* (Doctoral dissertation, Universiti Utara Malaysia). https://etd.uum.edu.my/8499/?utm_source=chatgpt.com
- Wee, E. H., Cheng, W. F., & Chin, N.-S. (2021). Teachers' perceived barriers to implementation of physical education: examining the administration of physical education programme and the provision of non-human resources. *Collegium Antropologicum*, 45(3), 191–200. <https://www.researchgate.net/publication/357054273>